

Προτάσεις συνεργατικών προσεγγίσεων
αντιμετώπισης της βίας και του εκφοβισμού στο
σχολικό περιβάλλον

1. Οικοσυστημική: οι στάσεις και οι αντιδράσεις των εκπαιδευτικών, των μαθητών και των γονέων απέναντι στη βία και στην επιθετικότητα παίζουν σημαντικό ρόλο, καθώς δύνανται να συντηρούν, να ενισχύουν ή να βοηθούν στην αντιμετώπιση του φαινομένου.

2. Ολιστική: βασικό ρόλο παίζουν οι σχέσεις εξουσίας, οι διακρίσεις λόγω φύλου, ή κοινωνικο-πολιτισμικού υπόβαθρου, ή κοινωνικο-οικονομικής θέσης, ή σεξουαλικού προσανατολισμού ή ιδεολογίας κ.λπ., καθώς και η δομική ιεραρχία του σχολείου.

3. Η φωνή του παιδιού: ενθαρρύνει τη δημιουργική και καταλυτική συμμετοχή των παιδιών στην καθημερινότητα του σχολείου και την επιρροή τους στη λήψη αποφάσεων και στη διαμόρφωση πολιτικών

4. Σχολείο Φιλικό προς το παιδί: η αναγνώριση, προστασία και ασφάλεια των δικαιωμάτων των παιδιών. Τα περιστατικά βίας και εκφοβισμού δεν αναλύονται μεμονωμένα, αλλά ως μέρος του ευρύτερου σχολικού περιβάλλοντος ή ακόμα και της ευρύτερης κοινότητας.

5. Επανορθωτική Δικαιοσύνη: ένα σύνολο αρχών, αξιών και πρακτικών που έχουν ως στόχο την επανόρθωση της βλάβης ή ζημιάς και την αποκατάσταση των σχέσεων μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών

Βασικά στοιχεία του σχολικού εσωτερικού κανονισμού σε σχέση με την πρόληψη, την αντιμετώπιση και τη διαχείριση περιστατικών σχολικής βίας και εκφοβισμού

- ✓ Ορισμός και μορφές της σχολικής βίας και των επιθετικών και εκφοβιστικών συμπεριφορών
- ✓ Η στάση του σχολείου απέναντι στη σχολική βία και στον εκφοβισμό
- ✓ Τα δικαιώματα και τις ευθύνες των μελών της σχολικής κοινότητας
- ✓ Η υιοθέτηση στρατηγικών και μέτρων πρόληψης
- ✓ Ο ρόλος της κάθε ομάδας μελών της σχολικής κοινότητας σε σχέση με την υλοποίηση της πολιτικής
- ✓ Οι τρόποι αναφοράς περιστατικών σχολικής βίας και εκφοβισμού
- ✓ Οι διαδικασίες διαχείρισης περιστατικών σχολικής βίας και εκφοβισμού
- ✓ Οι διαδικασίες ελέγχου και αξιολόγησης της πολιτικής απέναντι στη σχολική βία και τον εκφοβισμό

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΡΟΛΗΨΗΣ

κατά τον σχεδιασμό και την υλοποίηση στρατηγικών και δράσεων πρόληψης, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη:

Ανασκόπηση των πολιτικών κατά της σχολικής βίας και του εκφοβισμού

Αξιολόγηση των αναγκών

Αξιολόγηση των προτεραιοτήτων

Καθορισμός στόχων

Καθορισμός ομάδων-στόχων

Εμπλοκή όλων των μελών της σχολικής κοινότητας

Αξιολόγηση δεξιοτήτων και ικανοτήτων των εκπαιδευτικών

Καθορισμός υπευθύνων υλοποίησης

Καθορισμός ρόλου των μελών της σχολικής κοινότητας

Καθορισμός μεθόδων αξιολόγησης

ΒΗΜΑΤΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

1. Ανίχνευση του προβλήματος ή της σύγκρουσης
2. Άμεση παρέμβαση για διακοπή του περιστατικού
3. Ανίχνευση των εμπλεκομένων στο περιστατικό
4. Ενημέρωση για την πολιτική του σχολείου, τα δικαιώματα και τις ευθύνες των εμπλεκομένων ατόμων
5. Ενημερώνονται οι γονείς των μαθητών
6. Έκφραση των απόψεων
7. Διαβάθμιση σύμφωνα με το Ε.ΒΙ.Ε. (Πρωτόκολλο διαχείρισης)
8. Εντοπισμός των κινήτρων και των συμφερόντων των μερών
9. Αναζήτηση πιθανών λύσεων
10. Αξιολόγηση των λύσεων ως προς την ικανοποίηση των αναγκών των μερών στο πλαίσιο των ορίων της πολιτικής του σχολείου

ΒΗΜΑΤΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

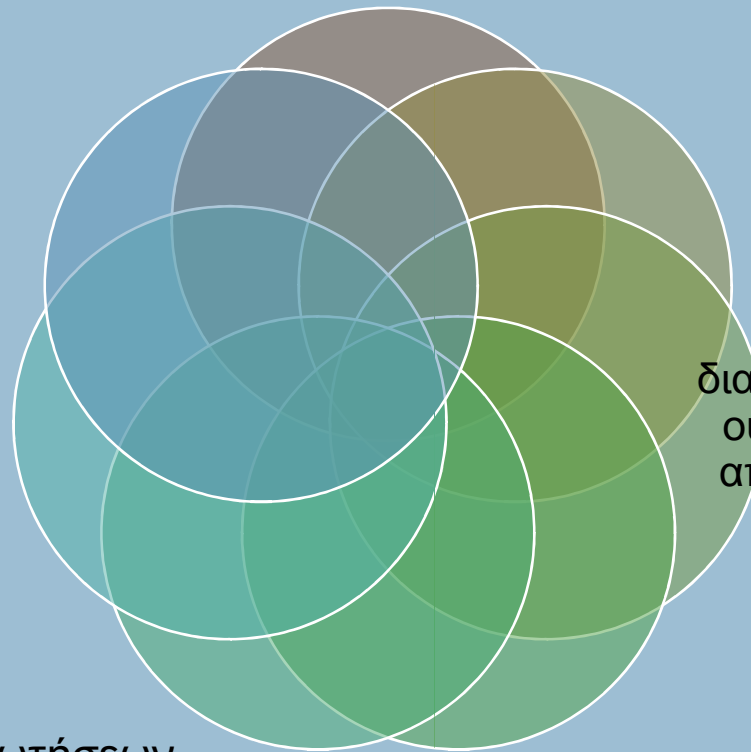
11. Το «θύμα» δε φέρει οποιαδήποτε ευθύνη στην εκδήλωση της β
12. Διασφαλίζεται η ασφάλεια του «θύματος» καθόλη τη διαδικασία αλλά και μετά
13. Ο «νταής/εκφοβιστής» αναγνωρίζει τις βλάβες και τις επιπτώσ της/των πράξης/εων και της συμπεριφοράς του τόσο ως προς το «θύμα» όσο και ως προς τη σχολική κοινότητα
14. Διασφάλιση του σεβασμού των δικαιωμάτων των εμπλεκομένων καθόλη τη διάρκεια των διαδικασιών και των εκβάσεων του περιστατικού
15. Προωθείται η ανάπτυξη και χρήση δεξιοτήτων των εμπλεκομένων με επικοινωνητικούς τρόπους και μέσα
16. Η χρήση των κυρώσεων, πειθαρχικών ποινών, αλλά και επιβραβεύσεων γίνεται με σύνεση και στο πλαίσιο, στα όρια και σύμφωνα με τις αρχές της πολιτικής του σχολείου.

Εμφύχωση-
ενθάρρυνση έκφρασης
(και των δύο πλευρών)

Δημιουργία
εναλλακτικών λύσεων
επωφελών (win-win)
για τους
εμπλεκόμενους

Κατάλληλη γλώσσα
σώματος
(ενδιαφέρον),
αποφυγή
επιθετικότητας

Χρήση ανοιχτών ερωτήσεων,
ώστε οι εμπλεκόμενοι να
αναπτύξουν τη σκέψη τους και
να εκφραστούν ελεύθερα και
ειλικρινά

Ενεργητική ακρόαση

Αποκλιμάκωση της έντασης και
διατήρηση ουδέτερου κλίματος (χρήση
ουδέτερης γλώσσας και εκφράσεων,
αποφυγή χρήσης χαρακτηρισμών με
στιγματιστικό χαρακτήρα, ίση
συμμετοχή/έκφραση των μερών)

Ενσυναίσθηση

Δεκάλογος μέτρων στο σχολικό περιβάλλον

- 1) Διαμόρφωση Πολιτικής του σχολείου για την αντιμετώπιση της σχολικής βίας και του εκφοβισμού
- 2) Έρευνα για την φαινομενολογία της βίας και του εκφοβισμού στο σχολείο
- 3) Καθορισμός διαδικασίας και μέσων αναφοράς των περιστατικών
- 4) Καθορισμός διαδικασιών διαχείρισης των περιστατικών
- 5) Ομάδες Παρέμβασης για την αντιμετώπιση περιστατικών σχολικής βίας
- 6) Ενημέρωση σχολικής κοινότητας για την πολιτική αντιμετώπισης της σχολικής βίας και τις διαδικασίες αναφοράς και διαχείρισης περιστατικών
- 7) Διοργάνωση ενημερωτικών εκδηλώσεων, ημερίδων για το φαινόμενο της σχολικής βίας και του εκφοβισμού
- 8) Διοργάνωση Επιμορφωτικών σεμιναρίων των διευθυντών, των εκπαιδευτικών και του προσωπικού του σχολείου
- 9) Δημιουργία βάσης δεδομένων, αρχείου καταγραφής περιστατικών σχολικής βίας
- 10) Διοργάνωση συναντήσεων των μελών της σχολικής κοινότητας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΜΕΤΡΩΝ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΤΑΞΗΣ

1. Διαμόρφωση Πρωτοκόλλου Κανόνων

- Συμπεριφοράς στην τάξη

Σύνταξη: μαθητές και όσους εκπαιδευτικούς διδάσκουν στην τάξη και τοιχοκολλάται σε εμφανές σημείο .

Περιεχόμενο: ορισμός, σκοποί, δημιουργοί, βασικές αρχές και κανόνες, τις επιπτώσεις και τη λήψη μέτρων, υπεύθυνοι και αρμοδιότητες.

Λαμβάνονται υπόψη τυχόν ιδιαιτερότητες μαθητών με τρόπο μη στιγματιστικό ή προσβλητικό.

Οι εκπαιδευτικοί: είναι αρωγοί και ελέγχουν, ώστε το πρωτόκολλο να σέβεται τα ανθρώπινα δικαιώματα και να προάγει την ειρηνική επίλυση των συγκρούσεων και δε χρησιμοποιούν το πρωτόκολλο ως μέσο τιμωρίας.

Το πρωτόκολλο δύναται να ανανεώνεται όποτε χρειάζεται και συμφωνηθεί από το σύνολο της τάξης.

2. Αξιοποίηση του αναλυτικού προγράμματος

η εισαγωγή **προληπτικών** δράσεων και πρακτικών

η χρήση σχετικού εκπαιδευτικού υλικού για την **ευαισθητοποίηση** των μαθητών και τη διαπαιδαγώγηση σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, αγωγής υγείας, επίλυσης συγκρούσεων, κοινωνικών αξιών κ.

προωθείται η **ανάπτυξη ευγενούς άμιλλας**, αποφεύγοντας τη δημιουργία κλίματος ανταγωνισμού μεταξύ των μαθητών.

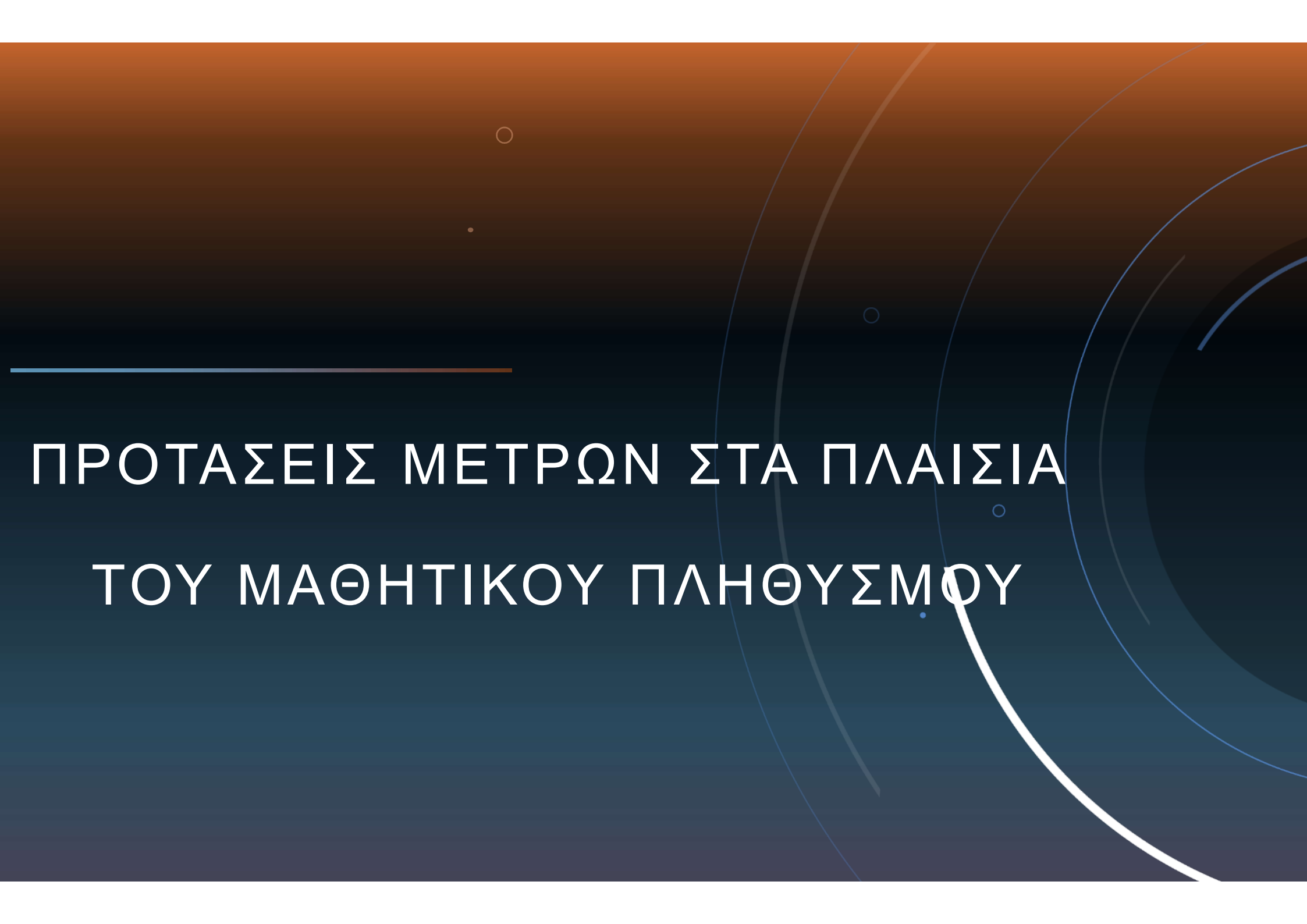

Περιεχόμενο μαθήματος σχετικά με τη σχολική βία και τον εκφοβισμό

- i. Συζήτηση για τη σημασία της ενημέρωσης και της ευαισθητοποίησης
- ii. Ορισμός και μορφές σχολικής βίας και εκφοβισμού μέσα από καταιγισμό ιδεών
- iii. Συζήτηση για τις αιτίες, τις αφορμές και τις επιπτώσεις
- iv. Ενσυναίσθηση και δεξιότητες αναγνώρισης συναισθημάτων
- v. Δημιουργία Πρωτοκόλλου στην τάξη
- vi. Ενημέρωση και συζήτηση για την πολιτική του σχολείου τις διαδικασίες αναφοράς και διαχείρισης περιστατικών.
- vii. πρακτικές διαχείρισης και ειρηνικής επίλυσης των συγκρούσεων και σχολικής βίας

Σημείωση: τυχόν αντιστάσεις που θα εκδηλώσουν οι μαθητές (π.χ. «Είναι μόνο αστεία, όχι εκφοβισμός», «Μα αξίζει!», «Είναι δικό του λάθος»). Αυτές οι αντιστάσεις εξυπηρετούν τη διατήρηση της συνοχής της ομάδας, η οποία στηρίζεται εν μέρει στην περιθωριοποίηση κάποιων ατόμων που διαφέρουν από τα χαρακτηριστικά της ομάδας ή ξεπερνούν τα όριά της. Στο πλαίσιο αυτό, στόχος του μαθήματος και του εκπαιδευτικού είναι επιπτώσεις στην αλλαγή της δυναμικής της ομάδας, ώστε οι μαθητές να ενώσουν τις δυνάμεις τους για την αντιμετώπιση του φαινομένου, την υπεράσπιση των «θυμάτων» και την αντίσταση στις εκφοβιστικές συμπεριφορές των «νταναίων» με σκοπό την επαναφορά τους στην ομάδα.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΜΕΤΡΩΝ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ
ΤΟΥ ΜΑΘΗΤΙΚΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ

1. Συμμετοχή και συνεργασία των μαθητών στον σχεδιασμό πολιτικών και στρατηγικών κατά της σχολικής βίας

- σαφή και συμφωνημένο δεοντολογικό πλαίσιο
- υποστηρικτικό πλαίσιο
- μηχανισμοί ακρόασης (π.χ. κουτί απόψεων, πλατφόρμα, ομάδες εργασίας, έρευνα)
- ίσες ευκαιρίες συμμετοχής
- η συμμετοχή των μαθητών αξιολογείται

2. Ενίσχυση γνωστικών και κοινωνικών δεξιοτήτων

Μεταγνώση

Συναισθηματική Αγωγή

Συνεργατική μάθηση

Ενσυναίσθηση

Ατομική και Κοινωνική Υπευθυνότητα

Βασικές, Ενδιάμεσες, Προχωρημένες και Σύνθετες Κοινωνικές δεξιότητες

Βασικές Κοινωνικές δεξιότητες

Αποδοχή του
ΟΧΙ
ως απάντηση

Κατάλληλη
Διαχείριση
διαφωνιών

Ακολουθία
οδηγιών

Επίδειξη σεβασμού και ευαισθησίας
προς όλους

Έλεγχος θυμού

- Αναζήτηση και παροχή βοήθειας
- Αναμονή για τη σειρά μου

Αποδέχομαι και ζητώ συγνώμη

- Προσωπική υγιεινή
- ετοιμότητα

Συνέπεια(είμαι στην ώρα μου)

- Διατύπωση ερωτήσεων
- Άσκηση κριτικής

ΕΝΔΙΑΜΕΣΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ

Έλεγχος θυμού

- Αναζήτηση και παροχή βοήθειας
- Αναμονή για τη σειρά μου

Αποδέχομαι και ζητώ συγνώμη

- Προσωπική υγιεινή
- ετοιμότητα

Συνέπεια (π.χ. είμαι στην ώρα μου)

- Διατύπωση ερωτήσεων
- Άσκηση κριτικής

ΕΝΔΙΑΜΕΣΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ

Προχωρημένες κοινωνικές δεξιότητες

Αποδοχή νίκης
και ήττας

Συνεργασία

Προσοχή στην
ξένη περιουσία

Έλεγχος και
έκφραση
συναισθημάτων

Απόκτηση νέων
φίλων

Χειρισμός και
αντιμετώπιση
απόρριψης

Σύνθετες κοινωνικές δεξιότητες

Αποδοχή
εαυτού

Έλεγχος/
διαχείριση
άγχους

Διατήρηση
σχέσεων

Αποδοχή της
διαφορετι-
κότητας

3. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ- ΗΘΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

- ❑ Κριτική σκέψη
- ❑ Δημιουργικότητα
- ❑ Επικοινωνία
- ❑ διαχωρισμός ακατάλληλων συμπεριφορών,
- ❑ κρυφά μηνύματα από τον τρόπο διδασκαλίας μας
- ❑ Συνεργασία
- ❑ Ικανότητα επίλυσης διαφωνιών

4. Προγράμματα παρέμβασης σε ομάδες-στόχο: με τη βοήθεια τη
σχολικής ψυχολόγου, κοινωνικής λειτουργού, ΚΕΔΑΣΥ, Κέντρων
Πρόληψης κ.α.

Διαχείριση θυμού

Διαχείριση συναισθημάτων

Τεχνικές αυτό-προστασίας

Τεχνικές χαλάρωσης

Τεχνικές διαχείρισης βίας και εκφοβισμού

Βήματα διαχείρισης θυμού

Καίτανού
ότιείμαι
θυμωμένος

Προσπαθώ
να ελέγξω
τον θυμό
μου-
αποχωρώ
για λίγο

Έλεγχος
αναπνοής

Εκτόνωση
με κινητική
δραστηριό-
τητα

Καταγραφή
των
περιστατικώ-
ν θυμού σε
προσωπικό
ημερολόγιο

Θεραπεία
τηςρίζας
τουθυμού

5. Προγράμματα ειρηνικής επίλυσης διαφορών και συγκρούσεων

- Σχολική διαμεσολάβηση: επίλυση διαφορών με ειρηνικό τρόπο μεταξύ ομοτίμων

Υποστήριξη συνομιλήκων: επίλυση διαφορών με ειρηνικό τρόπο με τη συμβολή εκπαιδευτικού

Πρόγραμμα: Δεν Κατηγορώ: αποφυγή επίρριψης ευθυνών, ενθάρρυνση της ενσυναίσθησης, διάχυση της ευθύνης, επίλυση του προβλήματος

Μέθοδος Rikas : βασίζεται στην εξατομικευμένη προσέγγιση μέσω συζητήσεων με κάθε άτομο, αλλά και σε ομαδικές συζητήσεις

-

Πού θα βρούμε χρόνο να κάνουμε τόσα πράγματα;;;

Μικρές ομάδες εκπαιδευτικών με συγκεκριμένες αρμοδιότητες

Όχι ένας εκπαιδευτικός να αναλαμβάνει πολλούς ρόλους

Συνεργασία με τους μαθητές. Λίγοι είναι εκείνοι που δεν επιθυμούν να εμπλακούν

Οι μαθητές αποτελούν χρήσιμο δυναμικό και απορροφούν μεγάλο μέρος της υλοποίησης των μέτρων, γλιτώνοντας κόπο και χρόνο από τους εκπαιδευτικούς και τη διεύθυνση

Αφήστε χώρο συμμετοχής και στους «δύσκολους μαθητές» χωρίς διακρίσεις

Δημιουργήστε συμμαχίες με τους γονείς/κηδεμόνες

Η καλή οργάνωση εξοικονομεί χρόνο και κόπο σε μετέπειτα στάδια εφαρμογής

Προσαρμόστε τα μέτρα στο πλαίσιο του μαθήματος δίχως να παρεκκλίνετε πολύ από τη διδακτική ύλη

Η Διεύθυνση βοηθά στον καλό συντονισμό

1^η Μελέτη περίπτωσης

Μαθητές Λυκείου προκαλούν επανειλημμένα περιστατικά βίας και επιθετικής συμπεριφοράς και επεισόδια χουλιγκανισμού εντός και εκτός σχολείου με συμμαθητές, αλλά και μαθητές από άλλα σχολεία της περιοχής

Αφορμή για περιστατικό στάθηκε ο ποδοσφαιρικός αγώνας μεταξύ των ομάδων που υποστηρίζουν δύο παρέες από διαφορετικά γειτονικά σχολεία. Το περιστατικό είχε ως αποτέλεσμα τον ελαφρύ τραυματισμό κάποιων και από τις δύο παρέες, αλλά και την επέμβαση της Αστυνομίας για τη λήξη της σύγκρουσης.

1^η Μελέτη περίπτωσης

Προτάσεις

1. Εβδομαδιαίες συναντήσεις/συζητήσεις με τον/την ΣΣΖ
2. Εμπλοκή του δικτύου συμβουλευτικής συνομιλήκων του σχολείου, με τη βοήθεια εκπαιδευτικού (και με την υποστήριξη της ΕΔΥ)
3. Συναντήσεις σε δομημένο πλαίσιο με τις ομάδες των άλλων σχολείων
4. οι νεαροί εξέφρασαν την επιθυμία να εκπαιδευτούν ως διαμεσολαβητές, για να βοηθούν τους συνομηλίκους τους στην ειρηνική επίλυση των συγκρούσεων.

1. φάνηκε ότι τα αγόρια δεν αναγνώριζαν τη συμπεριφορά τους ως βίαιη και εκφοβιστική, αλλά ως μια δυνατή φωνή στην οποία ο ένας προστατεύει τον άλλο ό,τι κι αν συμβεί.
2. συζητήθηκαν οι επιπτώσεις της συμπεριφοράς τους, αλλά και τρόποι επανόρθωσης
3. Συμφωνήθηκε η συνεργασία με τους υπόλοιπους συμμετέχοντες στη διοργάνωση αθλητικής εκδήλωσης μεταξύ των σχολείων με τη συμμετοχή ειδικών και ποδοσφαιριστών.

2^η Μελέτη περίπτωσης

○ Η Ελένη είναι άριστη μαθήτρια Γυμνασίου, συνεσταλμένη και όχι ιδιαίτερα κοινωνική.

Η Μαρίνα και οι φίλες της έχουν μέτριους βαθμούς στα πιο πολλά μαθήματα.

Προσεγγίζουν την Ελένη με σκοπό τη βοήθειά της.

Η Ελένη εκμυστηρεύεται στη Μαρίνα και στις φίλες της ότι της αρέσει ο Βασίλης.

Τα κορίτσια απειλούν την Ελένη ότι αν δεν κάνει ό,τι της λένε, θα πουν το μυστικό της στον Βασίλη με σκοπό να την εξευτελίσουν.

Η Ελένη από φόβο κάνει ό,τι της πουν, αφήνει να αντιγράφουν στα διαγωνίσματα, τους δίνει τα χρήματα που έχει για να αγοράζει φαγητό στα διαλείμματα καθώς και άλλα αντικείμενα. Επίσης, τη χρησιμοποιούν όποτε κάποιος καθηγητής τους κάνει παρατήρηση, λέγοντας ότι η Ελένη τους ενοχλεί.

Το τελευταίο διάστημα, η Ελένη χάνει το ενδιαφέρον της για τα μαθήματα, είναι ακατάστατη, έχει κλειστεί στον εαυτό της και κάποιες φορές γίνεται επιθετική απέναντι στους συμμαθητές της, ενώ έχει και κάποιες αδικαιολόγητες απουσίες.

2^η Μελέτη περίπτωσης Προτάσεις

1. Συνεργασία όλων των εκπαιδευτικών που διδάσκουν στην τάξη
2. Είναι σημαντική η ανίχνευση της κατάστασης στα πρώτα στάδια. Στη συγκεκριμένη περίπτωση παρατηρείται το φαινόμενο:
Εκφοβισμός στον Εκφοβισμό
3. Χρήση του πρωτοκόλλου της E.B.I.E.

1. Πίσω από τα περιστατικά σχολικής βίας και εκφοβισμού μπορεί να κρύβονται βαθύτερα αίτια που απαιτούν τη συνεργασία πολλών εκπαιδευτικών, ακόμα και ειδικών
2. Πολλές φορές συμβαίνει τα περιστατικά σχολικής βίας να έρχονται στην επιφάνεια, αφού η βλάβη έχει φτάσει σε σοβαρό βαθμό
3. Τα βήματα του πρωτοκόλλου της E.B.I.E. διασφαλίζουν την ορθή διαχείριση περιστατικών σχολικής βίας και εκφοβισμού

- ❖ Υπάρχει σαφής πολιτική κατά της σχολικής βίας και του εκφοβισμού.
- ❖ Η πολιτική του σχολείου είναι κατανοητή και εφαρμόζεται απ' όλα τα μέλη της σχολικής κοινότητας.
- ❖ Η πολιτική του σχολείου σχεδιάστηκε με τη συμβολή όλων των μελών της σχολικής κοινότητας.
- ❖ Το σχολείο σέβεται τη διαφορετικότητα των μελών της σχολικής κοινότητας.
- ❖ Το σχολείο ενημερώνει και ευαισθητοποιεί τα μέλη του σχετικά με το φαινόμενο της σχολικής βίας και του εκφοβισμού σε συνεχή βάση και όχι απλώς ως μέρος μιας δράσης.
- ❖ Το σχολείο επιθεωρεί, αξιολογεί και ανανεώνει την πολιτική και τα μέτρα κατά της σχολικής βίας ανάλογα με τις ανάγκες του.
- ❖ Το σχολείο διαθέτει ποικιλία πόρων για την υλοποίηση της πολιτικής και των μέτρων κατά της σχολικής βίας.
- ❖ Υπάρχει καθορισμένη διαδικασία αναφοράς περιστατικών σχολικής βίας. Παρέχονται μέσα (π.χ. κουτί αναφοράς, email, υπεύθυνοι) που διευκολύνουν τη διαδικασία αναφοράς των περιστατικών.

- ❖ Διεξάγεται έρευνα για το σχολικό κλίμα, τη σχολική βία και την ασφάλεια στο σχολείο.
- ❖ Τα μέλη της σχολικής κοινότητας αισθάνονται ασφαλή στο σχολείο.
- ❖ Υπάρχουν διαδικασίες αξιολόγησης της πολιτικής και των μέτρων διαθέσιμες για τη διεύθυνση και τους εκπαιδευτικούς. Ποιες;
- ❖ Η «φωνή των μαθητών» λαμβάνεται υπόψη κατά τον σχεδιασμό, την εφαρμογή και τη διεύθυνση των μέτρων κατά της σχολικής βίας.
- ❖ Υπάρχουν Ομάδες Παρέμβασης για τη διαχείριση περιστατικών σχολικής βίας.
- ❖ Το σχολείο ενημερώνει τα μέλη του σχετικά με τις διαδικασίες διαχείρισης περιστατικών σχολικής βίας.
- ❖ Το σχολείο διαθέτει σχετική βάση δεδομένων.
- ❖ Το σχολείο διοργανώνει σχετικές ημερίδες και εκδηλώσεις.
- ❖ Το σχολείο διοργανώνει συναντήσεις των μελών της σχολικής κοινότητας.

- ❖ Το σχολείο εφαρμόζει σχετικές δράσεις και προγράμματα, ιδιαίτερα ειρηνικής επίλυσης συγκρούσεων.
- ❖ Το σχολείο φροντίζει για τη διαπολιτισμική εκπαίδευση των μελών του.
- ❖ Το σχολείο ενημερώνει και συνεργάζεται με τους γονείς/κηδεμόνες.
- ❖ Το σχολείο διαθέτει υποστηρικτικές υπηρεσίες (π.χ. συμβουλευτική) για τα «θύματα», τους «νταήδες» και τους γονείς αυτών.
- ❖ Το σχολείο συνεργάζεται με φορείς και με την τοπική κοινωνία.
- ❖ Το σχολείο συνεργάζεται με τις τοπικές αρχές.

- ❖ Ο εκπαιδευτικός διαθέτει επαρκή χρόνο.
- ❖ Ο εκπαιδευτικός συμμετέχει σε εκπαιδευτικά σεμινάρια.
- ❖ Ο εκπαιδευτικός αναλαμβάνει την υλοποίηση ή και τον συντονισμό δράσεων και προγραμμάτων.
- ❖ Υπάρχει συνεργασία μεταξύ των συναδέλφων εκπαιδευτικών.
- ❖ Ο εκπαιδευτικός γνωρίζει και ακολουθεί την πολιτική του σχολείου, τα μέτρα και τις διαδικασίες διαχείρισης των περιστατικών σχολικής βίας και εκφοβισμού.
- ❖ Ο εκπαιδευτικός συνεργάζεται με τους μαθητές, χωρίς διακρίσεις.
- ❖ Ο εκπαιδευτικός συμβάλλει στη διαμόρφωση πρωτοκόλλου κανόνων συμπεριφοράς τάξη.
- ❖ Ο εκπαιδευτικός συνεργάζεται με τους γονείς.
- ❖ Ο εκπαιδευτικός εφαρμόζει μέτρα πρόληψης του φαινομένου της σχολικής βίας και εκφοβισμού στο πλαίσιο της τάξης και της διδασκαλίας.

- ❖ Ο εκπαιδευτικός ενσωματώνει το θέμα της πρόληψης και της αντιμετώπισης της σχολικής βίας στο περιεχόμενο του μαθήματος.
- ❖ Ο εκπαιδευτικός χρησιμοποιεί εγχειρίδια και οδηγούς για την αντιμετώπιση του φαινομένου και για την εκπαίδευση στην ειρηνική επίλυση συγκρούσεων.
- ❖ Ο εκπαιδευτικός αναλαμβάνει σχετικές πρωτοβουλίες και εφαρμόζει καλές πρακτικές.
- ❖ Ο εκπαιδευτικός συμμετέχει στην επίβλεψη των σχολικών χώρων.
- ❖ Ο εκπαιδευτικός βοηθά στην έρευνα και στην καταγραφή των περιστατικών.
- ❖ Ο εκπαιδευτικός συντονίζει ομάδες υποστήριξης συνομηλίκων.
- ❖ Ο εκπαιδευτικός παρέχει υποστήριξη σε «θύματα» και «νταήδες» ανάλογα με τις ανάγκες τους.
- ❖ Ο εκπαιδευτικός σέβεται τη διαφορετικότητα των μελών της σχολικής κοινότητας.
- ❖ Ο εκπαιδευτικός συμμετέχει σε συναντήσεις των μελών της σχολικής κοινότητας.
- ❖ Ο εκπαιδευτικός συμμετέχει σε ομάδες υποστήριξης εκπαιδευτικών.

- ❑ **Ευρωπαϊκό πλαίσιο:** Ευρωπαϊκός Χάρτης για Δημοκρατικά Σχολεία χωρίς Βία <http://www.coe.int/t/dgap/democracy/activities/previous%20projects/EuropeanSchoolCharter/>
- ❑ ΑΡΣΙΣ - Κοινωνική Οργάνωση Υποστήριξης Νέων <http://www.arsis.gr/> (παρ. Αλεξ/πο)
- ❑ Διεθνές Παρατηρητήριο για τη Βία στο Σχολικό Περιβάλλον www.ijvs.org
- ❑ Δίκτυο Πρόληψης και Αντιμετώπισης των Φαινομένων Σχολικής Βίας και Εκφοβισμού <http://stop-bullying.sch.gr/>
- ❑ Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου <http://www.nchr.gr/>
- ❑ Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Ψυχικής Υγιεινής <http://www.epipsi.gr/> (σχ. ψυχολόγοι)
- ❑ Ευρωπαϊκό Παρατηρητήριο για τη Σχολική Βία www.obsviolence.com
- ❑ Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού <http://www.ich.gr/en/> (παιδική κακοποίηση)
- ❑ ΚΕΔΑΣΥ
- ❑ Κέντρα Πρόληψης

- ❑ Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας <http://www.kethi.gr/>
- ❑ Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας <http://www.kethi.gr/>
- ❑ Κέντρο Μέριμνας Οικογένειας Παιδιού <http://www.kmor.gr/index.php/el/> (πολύ ενδιαφέρουσα σειρά επιμορφώσεων για τη σχολική βία και εκφοβισμό στα αγγλικά)
- ❑ Πρωτοβουλία Cyberkid <http://www.cyberkid.gov.gr/> (διαδικτυακός εκφοβισμός)
- ❑ Συνήγορος του Πολίτη, Κύκλος για τα Δικαιώματα του Παιδιού, Συνήγορος του Παιδιού <http://www.0-18.gr/> (υποενότητα: Ομάδα Εφήβων Συμβούλων [Ο Συνήγορος του Πολίτη για το Παιδί - 0-18.gr](#) | Ομάδα Εφήβων Συμβούλων synigoros.gr)
- ❑ Τμήμα Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος Ελληνικής Αστυνομίας, http://www.astynomia.gr/index.php?option=ozo_content&perform=view&id=8194&Itemid=378&lang
- ❑ Χαμόγελο του Παιδιού www.hamogelo.gr

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ

